

16
(1952)

S e r v i c e .

Når 2 Service-Klubber møtes vil "Service" være det nærmestliggende samtaleemne. Service er et fremmedord - vi oversetter det med Tjeneste d.v.s. den Tjeneste hver enkelt kan yte sine Medmennesker - sitt Samfunn - sin Verden. Den Tjeneste som bys frem må ha et Marked - der tales både om Hjemmemarked og Verdensmarked: Yrkes - Samfunns og internasjonal Tjeneste. Dette Ønsket om og denne Viljen til å tjene sin Neste er ikke noe Nytt i Menneskehetens Historie. Det har vært og er en del av et Livssyn eller en Lære om å leve riktig. Grekerne kalte det Etik, Romerne kalte det Moral.

Bakgrunnen for et slikt Ønske kan variere og Formålene kan være forskjellige. Noen vil leve riktig fordi de tror at det er bestemmende for en fortsatt Tilvarelse etter Døden - andre vil leve riktig fordi deres Forstand tilsier dem at det kan gjøre Verden bedre å leve i for Menneskene. Det første kaller vi Kristen Etik - det annet kaller vi Velferdsetik eller Humanisme. Det er altså 2 Veier og 2 Mål og der er Veivisere. Den Svenske Dikter Viktor Rydberg sier :

På Visarstolpens ena Arm står skrifvet
"Här Väg med Tron til Sanningen och Livet"
och på den andra står "Med orsakslagen
här Väg ur Nattens Villor fram i Dagen".

Här gjäller vääja rett - vi måste vandra
framåt den ena Vägen eller andra
Välan ! I Ombudsmänn för båda - sägen
hvad Råd I hafven - hvad Bevis I ägen.

Gjennom Tidene er det stått frem mange Ombudsmenn for disse 2 Veiene og vi har også i vår Samtid 2 meget betydelige sådanne Ombudsmenn. Jeg sikter til Albert Schweizer og Bertrand Russel.

Jeg vil følge disse 2 Ombudsmenn på de Veier de anviser i mitt Forsök på å nå frem til Klarhet over den Tjeneste vi ønsker å yte og over de Markeder hvor vi byr den frem.

Albert Schweizer er Prestesønn fra Elsass. Da han var 30 år var han allerede en berømt Mann som teologisk Forsker og som Tolker av Komponisten Bach. Han var Direktør for Thomasstiftelsen i Strassburg og kunne se sin Fremtid trygt i møte.

En Dag leste han i en Brochure fra et Fransk Misjons-selskap: "Hvem vil hjelpe oss i Kongo ?" Det var en Lege de trengte dernede. Han avbröt sin Karriere - tok medicinsk Embedseksamen etter 8 års Studier og reiste til Kongo hvor han har tilbragt sitt Liv som Lege for de innfødte.

Den Tjeneste han har ydet har vakt Oppmerksomhet og Aktelse over hele Verden til tross for hans religiöse Motiver. Et sitat vil gi et Streiflyv over hans Motiver. Han sier: "Jeg opplever Gud anderledes i meg selv enn i Naturen. I den ytre Verden trer han mot meg som en gåtefull vidunderlig Skaperkraft - inne i meg åpenbarer han seg som etisk Vilje. Min avgjørende Erkjennelse av Gud er den som jeg opplever som etisk Vilje. Det gode er å bevare, öke og fremme Liv. Det onde er å ödelegge, skade og hemme

Livi. Å si ja til Viljen til Liv som ytrer seg omkring meg er bare mulig ved at jeg ofrer meg selv for annet Liv. Da handler jeg etisk."

Ombudsmannen for den andre Veien, Bertrand Russel, har et annet Utgangspunkt og andre Mål, men hans Vilje til å tjene - hans personlige Offervilje - er uomtvistelig. Han har måttet døye Fengselsopphold for sin unasjonale Pacifisme under første Verdenskrig.

Han har oppgitt sin ubetingede Pacifisme da det nu ikke lenger gjelder Forsvar av en Nasjons Ære og Makt, men av en Verdenskultur møysommelig bygget opp gjennom Årtusener. Bertrand Russel lar seg ikke fikse ved et Streiflys. Vi må gå nærmere inn på hans Tankegang slik som han gir uttrykk for den i sin filosofiske og litterære Produksjon. Hans oppfatning er at Trosforestillinger og metafysiske Spekulasjoner har hemmet og hemmer Menneskehetens Utvikling. Disse trosforestillinger og Illusjoner har sin Rot i Frykt - Frykt for Naturen - Frykt for Medmennesker - og Frykt for Krefter og Drifter i et Menneskes eget Indre. Menneskene fortaper seg i Spekulasjoner over en annen Verden som Russel ikke kjenner, og forsømmer sine Oppgaver i denne Verden som han kjenner og som han ser det som sin Oppgave å gjøre andre bekjent med. Hans Mål er å bringe Menneskeheten inn under Forstandens Administrasjon og han forsøker å bevise Nødvendigheten av det. Han tar sitt utgangspunkt i Befolkningsproblemet og betjener seg av Julian Huxleys Tall:

Jordens Befolkning 5000 År f. Kr. antas å ha vært ca. 20 Mill. 400 År e.Kr. var den 200 Mill. - 1650 År e. Kr. var den 540 Mill. I dag regner vi med 2.500 Mill. Jordens Befolkning öker med 70 000 pr. Dag og 25 Millioner pr. År. Om 100 År vil den med samme Tempo vokse til 5.400 Mill., om 200 År til 14.500 Mill. og om 300 År til 45.000 Mill. Der vil da knapt være Ståplass for Menneskene på Jorden.

Samtidig går Jordens Fruktbarhet tilbake ved overdreven Beskatning, Kraftkilder som Kull og Olje som det har tatt ca. 500 Millioner År å danne forbrukes til Industri og Krig i et Tempo som fortjener Betegnelsen Fyrverkeri.

Jordens Beholdning av Uran er meget begrenset så Viden- skapens siste Landevinning gir ikke meget Tröst. Den første som påviste den Fare som lå i den hurtige Ökning av Jordens Befolkning var den engelske Prest og Nasjonalökonom Malthus. Som Nasjonal- ökonom var han klar over at Ökningen nødvendigvis måtte före til Fattigdom og Krig. Som Prest anså han en Regulering av Barne- födsler som Synd og hans Konklusjon var: Vi får finne oss i vår skjebne og se Fattigdommen og Krigen i möte.

Russel kan ikke forsone seg med at et Livsviktig Problem for Menneskeheten skal löses ved hjelp av Trosforestillinger. Der er forløpet 100 År siden Malthus påpekte Problemet. Situasjonen i dag er faretruende. Innen den del av Verden som vi i dag inn- befatter i Begrepet "Vesten" er Barnereguleringen et Faktum. Det er i den övrige del av Verden som for en vesentlig Dels Vedkommende dirigeres fra Russland, og i de underutviklede Land Ökingen finner sted. Dette er ikke bare ensbetydende med krig, men også med Neder- lag for Vesten og dens Kultur.

Et Folks Vekst er ensbetydende med et Folks Slagkraft. "Og din Ätt skal bli tallrik som Himmelens Stjerner". Det var Maktens Forjættelse. När Israels Sönnner vendte seierrike hjem fra

Slaget med sitt Krigsbytte møttes de av sine jublende og triumferende Hustruer som i Deborah's Sang istemmer: "En Kvinne, ja 2 Kvinner til Manns bringer de med seg".

Tidene forandrer seg. Jeg synes jeg ser min kones ansikt hvis jeg seierrik kom drassende hjem fra Krigen med én ja 2 Kvinner med Folketallets Økning for Öye.

Russel nöyer seg ikke med å peke på Farer. Han forsöker å konstruere en Verden hvor Menneskene løser Problemene og avverger Farene med sin Forstand.

Han er Internasjonalist og ser Lösningen i en Verdensregjering med alle Maktmidler i sine Hender og med Herredømme over Jordens Naturrikdommer. Han er socialist. Han forutsetter en like-lik Fordeling av alle materielle Goder, men holder urokkelig fast ved Individets Frihet og Rett til å utvikle og utfolde sine individuelle Egenskaper. Verdensregjeringen måtte løse Befolkningsproblemet og han antyder Rasjoneringsprincippet som Middel. Enhver Nasjon - Ethvert Folk - eller ethvert Område måtte få sin Kvote av Barnefødsler og en dertil avpasset Næringstilgang til Sikring mot Overbefolkning. Internasjonal Födelsregulering er det eneste mulige vern mot Katastrofe, mener han. Pest er overvunnet - Befolkningen steg under begge de siste Verdenskriger - og en Atomkrig vil gå mere ut over Jordens Fruktbarhet enn over Folketallet. Det eneste teoretiske Alternativ er den Mulighet som Aldoux Huxley forespeiler i "Brave New World" hvor all naturlig Barneavl blir forbudt og erstattet av kjemisk-industriell Barneproduksjon som kan holdes under Kontroll.

Det ligger nær å sammenligne Bertrand Russel med hans store Forgjenger Platon. De har begge innlatt seg på å konstruere en Velferdsstat. Platon mente at den høyeste Autoritet burde legges i Hendene på en Filosof - Konge. Russel vil ha Videnskapen og den sunde Fornuft i Höysetet. Russel er ingenlunde blind for de Vanskeligheter som må overvinnnes for å nå frem til en Verden, men han hverken kan eller vil oppgi Håpet. Der er en Mulighet sier han, og i sin Tilkjenneivelse av denne Mulighet forbauser han både seg selv og sine Lesere. Her vil jeg sitere: Han sier i sin Bok "Vitenskapen og Samfunnet" : "Det det gjelder er å nå frem til en Livsholdning som både er temmelig kjent og gammeldags og som byr på en så enkel Løsning at jeg nesten skammer meg for å nevne den av Frykt for spottende Smil fra selvkloke Kynikere. Det jeg sikter til er Nestekjærlighet - virkelig kristen Nestekjærlighet eller Medfølelse med andre. Med en slik innstilling har man et Motiv for å eksistere, et levende Princip for sine Handlinger - en Grund til å vise Mot - et ubönnhörlig Krav om å være intellektuell redelig".

Her krysser Albert Schweizer's og Bertrand Russel's Veier hverandre. De 2 Ombudsmenn møtes og jeg forlater dem der.

La oss så se på de Forsök som i dag gjöres på å samle Jordens Befolkning i store Enheter med Målet: en Verden for Öye: "Kommunismen" og "Amerikanismen".

Jeg tilhörer selv den sistnevnte av disse Ideologier og det faller meg derfor både lettest og naturligst å se Skjeven i min Broders Öye og beskjeftige meg med "Kommunismens" Feil og Mangler.

Det har foregått og foregår for åpen Scene i vår Tid en

Oppbygging av en ny Velferdsstat med en ny Samfunnsform. Vi kan lese om hvordan det ble utført i Russland. Russland er langt borte. Vi kjenner ikke mange der. Idag foregår denne Oppbygging i Öst-Tyskland. Det ligger oss nærmere og vi kan følge Utviklingen. Foreløbig er det Rydningen av Grunden - Nedrivningen av det gamle Samfund som er dominerende. Eiendomsretten oppheves gjennom Overbeskatning. Privat Eiendom overgår til Staten som Pant for ubetalt Skatt. Hjemmet søkes rammet ved oppfordring til Utroskap. Der gis Skattelettelse for en Familieforsørger som i sin selvangivelse oppgir å ha en Elskerinne. På Hotellenes Resepsjonsblanketter står trykt: Navnmit Frau oder Freundin - stryk det som ikke passer.

Men det som fortøner seg som vesentligst ^{sett} i Relasjon til vårt Serviceideal er Statens planmessige Aksjon for å utelukke Kirken fra all Diakonvirksomhet og alt Barmhjertighetsarbeide.

I en Velferdsstat eksisterer intet Behov for Nödhjelp eller Barmhjertighet. Prestene kan få fortsette å preke - men noen Nestekjærlighet må de ikke innlate seg på å tilkjenne i Handling.

Det er et Privilegium å elske sin Neste - som den barmhjertige Samaritan gjorde det - og det Privilegium skal fratras Kirken.

Den vei som Albert Schweizer og Bertrand Russel i fellefskap anviser er ikke farbar i en "kommunistisk" Verden. Der er intet Marked for Service. Vi må forsone oss med at vårt Verdensmarked er begrenset til den vestlige Verden. Men hva kan vi gjøre der? Vi kan nok fortelle hverandre hva der bör gjøres - men kan vi utrette noe? Når vi möter et Menneske med Soroptimistenes merke eller med Rotaryknappen er vi sympatisk innstillet like overfor Vedkommende. Da det ifølge Psykologien er vår Natur å hate vår Neste og spesielt vår fremmede Neste, er der straks vunnet noe ved det. Ved spredning av Serviceklubber over hele den vestlige Verden vil dette iallfall före til at der blir endel Mennesker som umiddelbart ser med Velvilje på hverandre. Der er ingen grunn til å tvile på at der er et meget betydelig Fond av individuell god Vilje i Verden. Hvis det kunne lykkes å bringe alle disse Individer i direkte Kontakt med hverandre og summere sammen all denne individuelle gode Vilje kunne det bli en Faktor å regne med. Jeg hørte engang om en Frue som ikke var noe særlig imponert av Mannfolk i sin Alminnelighet og heller ikke av Mannen sin. Men hun var meget musikalsk. Hennes Mann var med i en Mannsangforening og når den ga Konserter fulgte hun med og hørte på dem. På Hjemveien fra en slik Konsert spurte hennes mann: "Synes du ikke vi sang pent iaften?" "Jo" svarte hun, "det er aldeles utrolig at en Flokk rå Mannfolk kan prestere noe så vakkert."

Hvis vi ser oss omkring i den Verden som vi kaller vår idag, faller det ikke lett for noen av oss å tro at den kan prestere noe harmonisk eller noe vakkert, men vår Eksistens som Serviceklubber er betinget av at vi tross alt allikevel aldri oppgir håpet om det.

Menneskeheten befinner seg idag på Ilmarsj mot en Verden. Om denne ene Verden blir vår Verden eller om det blir en ny Istid for Menneskeheten - det vet vi ikke, men vi klynger oss til Håpet om at det Privilegium må bevares for det enkelte Menneske - at det kan tjene sin Neste.
